

2020 مەملەكەتتىك ەكى ۋەمىجلىس ارناۋلى خابارلارى

جۇدېرىقتاي جۇمىلىپ، شەشۋىشى شايخاقسىنىڭ شەشۋىشى جەڭسىنە قول جەتگىزدەيدىك

مىجلىستەن ىلگەرى، ئىشلىشى ”بۇلتتا قونىس شولىدى“ ، ۋاكىلدەردىڭ نەمەن قارىبالاس جۇرگەننىن كوردى —

مىندەت وتەۋ قادامىن توقتاپىدى، وي جۇگىر تۇدەن تىنبادى

بەيجىڭمەن خەلپە بايلىشى

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشلىەرى لى ياك، ياۋ تۇڭ

خالىقتىڭ تىلەگىن ارقالاپ سالئاتتاتى ماچىلىسكە باراردا ۋاكىلدەر نەمەن قارىبالاس بولدى؟ 5 - ايدىڭ 21 - كۈنى 13 - كەزەكتى مەمەلكەتتىك خالىق قۇرىلتا-يى 3 - ۋەمىجلىسى اشىلار قارشاڭنىدا، ۋەتلىشى ”بۇلتتا قونىس شولۇ“ تاسلىمەن بەينەبەكران جالغاۋدان، ئە-لەفونىدا سويلەسۇدەن، ت. ب پايدالانىپ، ۋاكىلدەر-دىڭ بولمەسىنە ”كىرىپ“، بارلىق جەردە قارىبالاس-تىق بولپ جاتقان بەينەنى كوردى. ”يىپىل ۋەمىجلىس كەشكىتىرلىپ اشىلغانمەن، مىندەت وتەۋ ويى كە-شكىسە بولمايدى. خالىق قۇرىلتايى ۋاكىلى بولغان سول، بوردىشى ەستە ساقىتاپ، سىكەرلىك كورسەتۇ-دەمىز كەرەك“، - دەدى ۋاكىلدەر .

”ۋىسىنىس جۇيەلى بولسىن دەسەك، سان - سىغىردان پايدالانىپ سويلەۋىمىز كەرەك“

5 - ايدىڭ 2۱ - كۈنى تۇستەن بۇرىن ساعات 10دا ۋەتلىشى ۋاكىل مۇسا مامەتتىڭ ۋىچات بەينە بەكران تەلەفونىن جالغادى، قول تەلەفوننىڭ بەكرانى ارقىلى ۋەتلىشى مۇسا مامەتتىڭ كىتاپ ۋىستىلىندە ئتۇر-لى كىتاپ، خۇجات جانە ۋېب بۇدا ماقالا قاعازى قو-يىلغانىن، ماقالا قاعازىندا قولمەن جازىلغان چىپىرلا-غان جازۇ بار ەكەننىن كوردى .

مۇسا مامەت شىنجياڭ شۇەفڭ ىلىم - تەخنىكا (تويى) جارىنا شەكتى سەرەپكەستىڭى ۋەندىرىستى قورعاۋ ۋېولمى بىلنە سەحنىڭ ورنىباسار مەڭگەرۇ-شىسى . بۇل كۇنى تاغى اسن ۋىشىپ بولغان سول، قاتىستى ماتەرىيالداردى اقاتارۇ مەن بولدى، ”بىرنەشە ساندى مالمەتتەردى انىقتاۋغا تۇرا كەلپ وتىر . ۋىس-نىس جۇيەلى بولسىن دەسەڭ، سان - سىغىردان كوي-دەك پايدالانىپ سويلەۋىمىز كەرەك“، - دەدى ول مۇقياتىلىقپەن .

”سىز مەلايمىدى بىلەسىز بە؟“ ۋەتلىشى سۇراۋىن توسپاي - اق مۇسا مامەت الدىمەن سۇراۋ تاستادى .

مۇسا مامەت بىلاي دەدى: ۋلى ۋىسۇت تالقان ۋاقىعاسىنىڭ قالدىرعان ”جامان اتىنان“ باسىم كوپ ادام مەلامىدى بىلدەدى، ۋىس جۇزىندە، مەلامىن ۋېب ئتۇرلى ۇرەھانى شىكىزات ەتكەن ماڭزدى نازىك جىمپالىق ۋونىم، قولدانىسى كەڭ. يىپىل ونىڭ اكەل-گەن ۋىسىنىسى مەملەكەتتى ۋەندىرىس قۇاتىن بىرىك-تىرۇ، كاسىپ سالاسىن باقلاۋ - باسقارۇ، ولشەم جاساۋ سىياقتى جاققاردا شىنجياڭغا قولداۋ كورسەتۇگە ۇندەپ، مەلامىن كاسىبىنىڭ تەز، اقاۋسىز، ورنىقتى داھۇىن ىلگەرلىتەتۇ .

جۇق جىلداردان بەرى ول سىستەپ جاتقان شۇەفڭ سەرەپكەستىڭى ارالاس مەنىشك رەفورماسى ارقىلى شىنجياڭ يۇپىياڭ تورالغى جىمپا - ونەرکا-سىپ شەكتى جاۋاڭپەكرىشلىك سەرەپكەستىڭىنىڭ جارىنا-سىن مەڭگەردى، بۇل سەرەپكەستىك شاپباردا، ول را-يونىمىزداعى تايبىعى گاز ارقىلى مەلامىن ۋندىرەتىن كولەمى ۋېبشاما ۇلكەن كاسىيورىن . كوپ رەت جۇمىس باسىندا تەكسەرۇ - زەرتتەۋ جۇرگىزۇ ارقىلى

(باسى 1 - بەتتە)

بۇكىل ەل خالىقى جۇدېرىقتاي جۇمىلىپ، ەل بىرلىگە-نەن بەرىك قامال تۇرغىزىپ، نىدەتتەن ساقىتانۇ - تىزگىندەۋدى جانە ەكونومىكالىق، قوعامدىق دامۇدى ۋېب تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرلىتەپ، كە-دەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شەشۋىشى شايخاقسىن جۇرگىزۇدىڭ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ور-ناقتۇدىڭ شەشۋىشى جەڭسىنە قول جەتكىزۇدىڭ شەشۋىشى سانىدە جانە ماڭزدى تۇيىنىدە اشىلغان ۋېب رەتكى ماڭزى كەلەلى ۋەمىجلىس، ەلمىزدىڭ ساپاسى ومىرنىدەگى ۇلكەن ۋىس . بۇل جولمى ۋە-مىجلىستى ويداعىداي اشۇ بۇكىل پارتيانىڭ، بۇكىل ەل خالىقنىڭ اقل - پاراساتىن، كۇش - قۇاتىن ۇيىستە-رىپ، بۇكىل پارتيانىڭ، بۇكىل ەل خالىقنىڭ كۇردە-كەرەلك رۇحن قاۋلتىپ، نىدەتتەن ساقىتانۇ - تىزگىن-دەۋ خالىقتىق شايخاقسىنىڭ، جالىپ تۇلعالىق شايخاق-سەمەن - جايىمىز :

مۇسا مامەت ەل نىشىدەگى مەلامىن كاسىبىنىڭ ورنال-لاسۇى ۋېبشاما بىتىراقتى، تومەن تىزبەكتەگى ونىم-دەرىنىڭ تولق اشىلماغاندىمەن بايقايدى. ”بۇل كا-سىپتىڭ داھۇ كومەسكى كۇشى زور، شىنجياڭنىڭ بايلىق ابزالدىلىمەن ەكونومىكالىق ابزالدىلىققا اينال-دىرۇغا جەتەكتەپ، تايبىعى گاز بايلىمەن ۋېتپتى دە مول ناقتى پايداعا اينالدىرۇغا بولادى ۋارى ۋېتپتى دە كوپ ادامداردى جۇمىستاندىرۇغا جەتەكتەيدى“ . ول: ”مەن وسى بىرنەشە كۇندە شىنجياڭ ۋاكىلدەر ۋىرمەسىندەگى وزگە ۋاكىلدەردەن جانە مامانداردان كەڭەس سۇراپ، ۋىسىنىسىمدى جالغاستى كەمەلدەندى-رەمەن، مەن تاغى كوپىشلىككە ىلىم جالپىلاستىرۇ ۇگىتىن جۇرگىزىپ، كوپىشلىككە وسى كاسىپ سالاسىن تۇسىندىرەمىن“، - دەدى .

ەرىكتى قىزمەت وتەۋدى اناعۇرلىم مەيىرلى، تەبىندى ەتتى

ۋەتلىشى ۋاكىل شۇي ناۋدىڭ بولمەسىنىڭ تەلە-فونىن جالغاعان كەزدە، ول اپىرىنقىشا تەبىرەنگەن بەينە بايقاتتى، ”مەن جاما انا ۋوزىمىزدىڭ لەي فىڭ اۋتوكولىك اتىرەتسىدەگى ەرىكتىلەر مەن تەلەفوندا پىكىر ەماسىتىرىپ، ولاردان تولقپاتىتىن قانداي تاماشا ويىلارنىڭ بار ەكەننىن سۇراعان دەدىم . كوپىشلىك اقل قوسىپ، امال قاراستىرسا، وسى ۋىسىنىستىڭ قو-دانمىدىلىمى ۋېتپتى دە كۇشتى بولادى“ .

شۇي تاۋ قۇتپتى اۋدانى لەي فىڭ اۋتوكولىك اتىرەتىنىڭ باستىعى . نىدەت تۇلغان سول، شۇي ناۋدىڭ ۇندەۋىنىدە 36 ەر - ايل تاكسى شوڧەرى ىرىقتىلىق-پەن دەمالسى ۋاقىتتارىن قىپ، نىدەتتەن ساقىتانۇ - تىزگىندەۋ قىزمەتىنە ات سالىستى. شۇي تاۋ ەلۇ-مەتتىك اۋماقتىڭ نىدەتتەن ساقىتانۇ - تىزگىندەۋ ەرىكتى قىزمەت وتەۋىنە تىزىمدەلەپ، ەرىكتى تۇردە قارت، ۋسىز، ناۋقاس، مۇگەدەك، جۇكتى ايلەلدەردى شىپاخاناغا ابارىپ - الپ كەلدى، كوكو-نىس، ۋدارى - دارمەك ساتىپ الۇلارنا كومەكتەسە-تى، ەلەكتىز، سۇ اقلارىن تاپسىردى، زات ماتەرىيال-دارىن تاسدى. ”نىدەتكە قارىسى اتتانۇ شايخاقسىندا ۋارقايسى كاسىپ سالاسىنداى ادامدار ەرىكتى قىزمەت وتەۋ قوسىنىنا قاتنىاسىپ، زور رول اتقار-دى، وسىدان ماغان قالاي سىتەگەندە ەرىكتى قىزمەت وتەۋدى اناعۇرلىم جۇيەلى، اناعۇرلىم ىلمىي، اناعۇرلىم ۋونىمىدى ەتۇگە بولادى دەگەن جاما وي كەلدى“، - دەدى ول .

شۇي تاۋ: ەرىكتى قىزمەت وتەۋدىڭ ناتىجەسى مەن ونىمىدىلىگىن جوعارىلاتۇ ۋىشىن، ۋوزىنىڭ ەرىك-تى قىزمەت وتەۋ ىنفورماتسىا بايلىمەنن ورتاق پايدالانۇ تۇغىرىن قۇرۇ ۋىسىنىس قوبىغاندىمەن ايتتى. ”بۇل ەرىكتى قىزمەت وتەۋدى اناعۇرلىم اشق، انال-عۇرلىم ناقتى، اناعۇرلىم ارناپىلاندىرادى، سونىمەن بىرگە كومەككە مۇقتاج ادامدار مەن ەرىكتى قىزمەت وتەۋىشلەر ارانىداى قامداۋ مەن قاجەتسىنۇ ىنفورماتس-ياسىنىڭ بىرەكلى بولماۋىن تالقانداپ، ەرىكتى قىزمەت وتەۋدى اناعۇرلىم دالە - ەدال ەتە تۇسەدى“ .

نىدەتتەن ساقىتانۇ - تىزگىندەۋ كەزىندە، شۇي تاۋ جۇمىسقا شىعاردان بۇرىن ساقىتانۇ، قورعانۇ جونىدەگى ۋىلىم كۇرسىنا قاتنىاستى، بۇل ونى ەرىكتى قىزمەت وتەۋ بارىسىندا بايىپتىلق-نىڭ، توسقاۋىل شايخاقسىنىڭ جەڭسىنە جەتۇگە بار كۇشىن سالۇ، يىپىلى ەكونومىكالىق، قوعامدىق داھۇدىڭ باستى نىسانا - مىندەتتەرىن ورنىداۋ جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇ جونىىن كەلەلى رەال ۋمان جانە تەرەڭ تارىخى ۋمان الادى. شىنجياڭ ۋاكىلدەر ۋىرمىسەندەگى ۋاكىلدەر شي جىنپىڭنىڭ جاما ۋداۋر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىن جەتەكتى ەتپ، ”تورت تانىمدى“ كۇ-شەيتىپ، ”تورت سەنمىدى“ بەكەمدەپ، ”ەكنى قورعاۋدى“ ورنىداپ، ساپاسى دەڭگەيدى جوعارىلا-تىپ، ساپاسى ساناللىقتى كۇشەيتىپ، يدەيادا، ساپاسى-دا، ارەكەتتە شي جىنپىڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارىيا ورتالق كومپىتەتمەن وسكەلەڭ ۋېب اۋمىزدىلق-تى ساقىتاپ، پارىيا ورتالق كومپىتەتنىڭ شەشمەد-رىن، ورنالاستىرۇلارىن باتىل دايبەكتىلەندىرۇ، تىياناق-تاندىرۇ كەرەك. تاسقىندان ساپاسى نىتامەن، كوتە-

پەن سىتەۋىنە، ۋوز باسىن اناعۇرلىم ويداعىداي قورعاۋىنا مۇمكىندىك جاسادى. ول بىلاي دەدى: جۇمىسقا شىعۇدان بۇرىنمى كۇرس وتە با-مىتتامالى بولدى، ەرىكتى قىزمەت وتەۋدى اناعۇر-لىم ناتىجەلى ەتە تۇسەدى . سوندىقتان ول ەرىكتى قىزمەت وتەۋ مەرزىمدىك كۇرسى، كاسىپتىك كۇرس جانە جۇمىسقا شىعار الدىنداى كۇرس ۋوزا-را ۇشتاستىرىلغان كۇرس جۇيەسىن ورناتىپ، ەرىك-تى قىزمەت وتەۋدىڭ ورەسى مەن ساپاسىن جوعا-رىلاتۇ جونىدە ۋىسىنىس بەردى. ”تەكسەرۇ - زەرتتەۋ بارىسىندا كوپتەگەن ەرىكتىلەر دە ماغان وسىنداى كۇشتى ارماندارىن جەتكىزدى“، - دەدى ول .

ەرىكتى قىزمەت وتەۋدى اناعۇرلىم مەيىرلى، انال-عۇرلى تەبىندى ەتۇ شۇي ناۋدىڭ بۇرىننان بەرىكى ارما-نى .

”قۇمىلدىڭ كوركەم بولاشاعىنان زور ۇمىتتەمىن“ مەن دايندىق كورپ جاتىرمىن، دەرەۋ سىزگە جاۋاپ قايتارمىن“ . ”سىزدىڭ تىلشلىك جوباڭىزدى قا-بىلداپ الدىم، يىپىل جۇزدەسە ەلمادىق، الايدا بەينە بەكران جالغاۋىمىزعا بولادى“... 5 - ايدىڭ 2۱ - كۈنى تۇستە ۋەتلىشى ۋاكىل زۇمىرات وبۇلەن بەينەبەكراندا تىلشلىك سىتەگەن كەزدە، ونىڭ بولمەسىدەگى تەلە-فوننىڭ قوڭغراۋى شىرىلداپ توقتامادى، بارلىقى اقپارات قۇرالدارى تىلشلىرىنىڭ شالغانى. ”بۇل كوپىشلىك قۇ-مىلدىك داھۇنا وتە كوڭىل بولەتىندىگىن بىلدىردەدى“، - دەدى ول كۇلپ تۇرىپ .

زۇمىرات وبۇل قۇمىل قالالىق پارىتكومنىڭ ورنىباسار شۇجىي، قالا باستىعى . بىلتىر ول ”قۇمىل-دىڭ سولتۇستىك ۇنيۋەرسال نەرىگيا بازاسىن جەدەل قۇرۇ جونىدەگى ۋىسىنىس“، ”وڭتۇستىك - سولتۇس-تىك شىنجياڭنىڭ ۇلكەن جولنى جەدەل قۇرۇ (چارقىلق - قۇمىل) جونىدەگى ۋىسىنىس“ سىياقتى 3 ۋىسىنىس قوبىغان بولاتىن، ۋبارى قۇمىلدىڭ جوعارى ساپادا داھۇنىنىڭ شەشۋىشى تۇيىنىتە تىكە ساپادى .

زۇمىرات وبۇل ۋىسىنىس ورتاعا قوبىلغان سولڭ، مەملەكەتتىڭ قاتىستى مېنىستىرلىكتەرىنىڭ، كومپىتەتتەرد-نىڭ زور قولداۋىن جانە جاۋابىن ەلانىدىمەننا قۇاندى . قازىر قۇمىلدىڭ سولتۇستىك ۇنيۋەرسال نەرىگيا بازاس-نىڭ قۇرىلىسى تارتىپپەن ىلگەرلىتەلۇدە، جاسالغان جوبا دا مەملەكەتتىك رەفورما جاساۋ جانە داھۇ كومپىتەتنىڭ سالىستىرىپ بەكتۇنە جولداندى، سۇ جەتكىزۇ، قورشال-غان ورتاعا جاسايتىن نىقپالدى باعالاۋ سىياقتى مالمەتتەر دە جوعارىعا جولداندى. ”نىساننىڭ اياق السى ۋېبشاما تەز، مەن ايرىنقىشا قۇانىپ تۇرمىن، قۇمىلدىڭ كوركەم بولاشاعىنان زور ۇمىتتەمىن“، - دەدى ول .

زۇمىرات وبۇل تىلشىگە: يىپىل ۋوزىنىڭ ”شىنجياڭنىڭ كومىر بايلىمەنن جوعارى ونىمىدىلىكپەن پايدالانۇدى جەدەلەتۇ جونىدەگى ۋىسىنىستى“ اكەلگەندى-گىن ايتتى. ”قۇمىلدىڭ بايلىق ابزالدىلىمەن ەكونومىكالىق ابزالدىلىققا اينالدىرۇ اياق السى بارغان سايىن ارشىنىداپ، ’قۇت قوبىدى‘ قۇمىلدى شىن مانىدە ەكونومىكالىڭ جوعارى ساپادا داھۇنى-دامى جاما قوزعالتىشقا اينالدىرادى“ دەگەندە ونىڭ جانارى بولاشاققا دەگەن ۇمىتكە تولدى .

رىنگى رۇخانى كۇيەپەن، كۇشتى جاۋاڭپەكرىشلىك تانىمىمەن، قاتاڭ مىندەت اتقارۇ رۇخمەن نەگىزگى زاڭدا جانە زاڭدار-دا جۇكەلگەن مىندەتتەردى زاڭ بوينىشا اتقارپ، ۋەمىجە-لىستىڭ ئتۇرلى بايانداملارالى مەن كەڭەس جوبالارىن دەن قويا تىڭداپ جانە قاراپ، شىنجياڭنىڭ ۋىس جۇزىندىگىمەن تىعىز ۇشتاستىرىپ، بەلسەنە اقىل - كەڭەس بەرىپ، ئتۇرلى تارتىپكە قاتاڭ بويسۇنىپ، تاماشا وبراز ورنال-تىپ، نىدەتتەن ساقىتانۇ - تىزگىندەۋ تالپانرىن تىياناقتاند-ىدىرىپ، تىپتەي دە اعانتىق جىبەرمەۋگە شىنىايى كەپىلدىك ەتپ، ۋاكىلدىك رولىن تولق ساۋلەلەندى-رىپ، سەنمىدى، كۇش - قۇاتتى ۇيىستىرىپ، جاۋاڭپەكر-شلىكتى ادالدىقپەن ارقالاپ، مىندەتتى اتقارپ، جاۋاڭپ-كەرشىلىكتى ەتەپ، ۋەمىجلىستىڭ ئتۇرلى مىندەتتەرىن كۇش سالا ورنىداپ، ۋىس جۇزىندىك ارەكەتتەرىمەن ۋەمىجلىستىڭ تولق نابىستى بولۇنا تىبەسەلى ۇلەس قوسۇ كەرەك .

(باسى 1 - بەتتە)

قىستاقتاى پارىيا مۇشەلەرىمەن بىرگە قۇرد-لىس باسىنا بارىپ، لاي يەلپ، كەرىپشى تاسى-دى... بىرنەشە اى بويى ۋىستى - باستارىن شاڭ باسىپ ۋجۇرىپ، قىستاق بەينەسىنە زور وزگەرىس ەنگىزدى — جول 2 اۋتوكولىك قاتار قاتنايتىندىاي كەڭەيتىلدى، ۋجۇرمى سو-رەسى 10 كىلومەتىر ۇزىندىقتا سالىندى، ”ۋي، ۇلا تۇگەلدەي جاڭارتىلدى. مۇنى قىستاق تۇرىغىندارى كوزىمەن كورىپ، كوكەيىندە ساقىتادى .“ قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ ۇيىمىعا ارتقان سەنىمى ۋېب - بىرلەگەن ناقتى، يىگى سىتەردەن جىناققالغان“، - دەدى خان جىانپىڭ .

قىزمەت اتىرەتى ۋاقىتتى مىقتى ۇستاپ قىستاق ”ەكى كومپىتەتنىڭ“ ئتارتىپ - ەرەجە جاساۋىنا كومەكتەسىپ، جاقسى تاجىرىپەلدەردى تۇزۇپمگە ەنگىزدى. بۇكىل قىستاقتاىغالاردى كىرىستەرىنىڭ تومەندەمەۋى قاتناماسىز ەتىل-گەن ۇلا جاماڭلاۋ يىنجەنەرىياسنا يە ەتتى، بۇل ۋسى قىستاق پارىيا قۇرىلىسىنىڭ جامخالىق اشۇ شاراسى — ”پارىيا مۇشەلەرى تالقىسى“ ۇيعارعان كەدەيلەردى سۇيەمەل-دەۋ نىسانى ەدى. ادامنىڭ ادامعا كومەكتەسە-ۋى، وتباسىنىڭ وتباسىنا كومەكتەسۇى، ون وتباسىنىڭ ۋوزارا كومەكتەسۇى، پارىيالى كادىرلارنىڭ وتباسىلارىن، گرۇپپيالاردى كو-تەرمەگە الۇى سىندى كەدەيلەردى سۇيەمەل-دەۋ نىسانىن ىلگەرلەتۇ مەحنىزمى ارقىلى قىستاق تۇرىغىندارى ۋوز ۇلاسىندا كوكو-نىس ەڭمىشلىگى، قۇرىلمىلى ۋىل شارۇاشى-

لىمى سىياقتىلاردى دامىتتى، بۇرىن اقشا تۇسە-پەيتىن ۇلادان جىلنىا كورىم پايدا تۇسەتىن بولدى . يىپىل وسى قىستاقتىڭ پارىيا ياچەيكال-سى كوپ رەت ”پارىيا مۇشەلەرى تالقىسىن“ ۇيىمىداسىتىرعان، جۇقتا كەلىسىپ ۇيعارعان ۇلكەن ۋىس ”پارىيا ياچەيكاسى + سەلبەستىك كووپەراتىۋ + كەدەي وتباسى“ ۇلگىسىندە سال-ياحات ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى ىل-گەرلەتۇ بولدى .

”ۋلكەن ۋىستى بارلىق پارىيا مۇشەلەرى اقىلداسىپ بىتىرەدى، كىشى - گىرىم سىتەردى پارىيا ياچەيكاسى باقىلاپ بىتىرەدى، ۋزىبىر ۋىس تىنىدىرىمىدى سىتەلەدى“ . كوشەرىق قىستاقنىڭ تۇرىغىندارى پارىيا ۇيىمىنىڭ پار-مەندى باسشىلىمى بولغاندىقتان، يىپىل، ۋسوز جوق، كەدەيلىكتەن ارىلا الاتىندىقتارنا نىق سەنىمدە بولدى .

ۋاكىلدەر، مۇشەلەر قامال اۋدى تىلگە الدى —

”نەگىزگى ساتى پارىيا قۇرىلىسى شەشۋىشى تۇيىن“

”كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شايقا-سىنىڭ جەڭسىنە قول جەتكىزۇدە نەگىزگى ساتىنىڭ پارىيا قۇرىلىسى شەشۋىشى تۇيىن“ . مەملەكەتتىك خالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى اكبار ۋماتناسىر بىلاي دەدى: نەگىزگى ساتى پارىيا ۇيىمى قايتكەندە خالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى اكبار ۋيىمى قايتكەندە كەدەيلىكتەن ارىلتۇغا بولا-تىندىمەن بىلگەندە عانا، كەدەي وتباسىلارىن باستاپ، كەدەيلىكتەن شىنايى ارىلتۇدى، ناعىز كەدەيلەردى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدى ورنىنداى الادى؛ نەگىزگى ساتى پارىيا ۇيىمى قايتكەندە بايۇعا بولاتىندىمەن بىلگەندە عانا، قىستاق تۇرىغىندارىن دوڭگەلەك داۋلەتكە بىرگە جەتۇگە باستاي الادى .

اكبار ۋماتناسىر بىلاي دەپ قارادى: كە-دەيلىكتەن ارىلتۇدى ىلگەرلىتەۋدى پارىيا قۇ-رىلىسى ارقىلى جەتەكتەۋ كادىرلار مەن كەدەي بۇقارا ارانىسا كوپىر سالىدى؛ كەدەيلەردى دالەم - ەدال سۇيەمەلدەۋدى پارىيا قۇرىلىسى ارقىلى جەتەكتەۋ ۇلگىسى كەدەيلىكتەن ارىلتۇ-دان قامال الۇ شايخاقسىندا قۇاتتى ياچەيكال قۇرۇدىڭ، بۇقاراما جەتەكىشلىك ەتۇدىڭ، كاسىپ سالاسىن دامىتۇدىڭ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدى جىبەۋدىڭ ۋونىمىدى دانەكەرىنە اينالدى .

”نەگىزگى ساتى قورعانىن اناعۇرلىم قۇاتتى ەتپ قۇرۇ كەرەك“

مەملەكەتتىك ساپاسى كەڭەستىڭ مۇشە-سى جىياڭ پىڭ - ان نەگىزگى ساتىغا دىشكەرد-لەي بارىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمە-تىنە ات سالىسۇ بارىسىندا ۋىل شارۇاشىلىمى، ۋىل - قىستاق، شارۇالار قىزمەتىدە، ۋسوز جوق، جاقسى باستاماشى بولۇ كەرەكتىگىن بايقادى .

مۇشە جىياڭ پىڭ - ان مىنالاردى ۇسە-نىس ەتتى: پارىيا قۇرىلىسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدى ىلگەرلەتۇ سەرىپىنن ۇزبەي ارتىتە-رىپ، تىرەكتى كادىرلار كۇشىن تاڭداپ جىبە-رىپ جانە باۋلپ، ساپاسى جاقسى، سىتىلى قاتاڭ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ قىز-مەتىنە ۇيلەسەتىن نەگىزگى ساتى كادىرلار قو-سىنىن قۇرىپ، نەگىزگى ساتى قورعانىن انال-عۇرلىم قۇاتتى، پارمەندى ەتپ قۇرىپ، سول ارقىلى قىستاق پارىيا ۇيىمىنىڭ ۇيىستىرۇ قۇاتىن ارتىتىرىپ، قىستاق كادىرلارنىڭ ۋىس تىنىدىرىپ، ناتىجە جاراتۇ ومىرشەڭدىگىن قاۋ-لانىپ، نەگىزگى ساتىنداى بۇقارانىڭ كەدەي-لىكتەن ارىلتۇ قوزعاۋشى كۇشىن نىعايتىپ، كە-دەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شايخاقسىندا بار كۇشپەن جەڭسىكە جەتۇ كەرەك .

كەدەيلىكتەن ارلىپ، كىرىستى ارتىرۇ قولمىنان كەلدى —

”اقشانى كوپ تاۋىپ، تۇرمىسىمدى ۋتپتى جاقسى ونگىزەمىن“

4 - ايدىڭ سولڭىدا كوشەرىق قىستامە-نىڭ الۋا رايى ونشا سىسىپ كەتپەگەن، كەدەي شارۋا تۇخان روزىتوختى وتباسىنىڭ ۇلاسى تاپ - نازا، كەڭ ۋارى جارىق، ۇلا تامىنىڭ بۇرىشىندا يىپىل - تومەن بولپ كۇل تۇبەكتە-رى ايقاستىرىلا قوبىلغان، راۋشانگۇلى، كاننا، مونىستەرات، ت. ب جەلەن بىرگە جايقالپ تۇر . دەن قويا جىناسىتىرىلغان ۇلا سەيىل - سەرۇەن قۇرا كەلگەن ساياحاتشىلاردى قاي - قاشاندا قارىسى الادى .

”قازىر ’پارىيا مۇشەلەرى تالقىسى‘ ۇي-ھارغان سىكە، استە، بوتەن پىكىرىم جوق“ . تۇخان دا پارىيا مۇشەسى، الايدا كەزىندە ول قىزمەتتەردە رولىن كورنەكتى ساۋلەلەندىرە ەلماغان، ۋەلى، كەيدە نارازىلىق بىلدىرەتىن، ”قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اتىرەتى كەلگەننەن بەرى، قىستاق پارىيا ياچەيكاسىندا زور وزگە-رىس بولدى، ۋبىزدى باستاپ سىتەگەن سى-تەردىڭ ۋبارى كىرىستى ارتىتىرىپ، كەدەيلىك-تەن ارىلتاتىن يىگى سىتەر“ .

بىلتىر تۇخان قىستاق پارىيا ياچەيكاسە-نىڭ جەتەكشىلىگىندە ۇلاسىن وزگەرتتى، كە-زىندە ۋشوپ - شالاڭ باسقان ۇلاسىنىڭ ورنىن جارتى مۇ كوكونىس باعى الدى، تۇرال-عى تۇسەلحاناغا وزگەرتىلدى، جىلدىق كىرد-سى 6000 يۇانعا جەتتى .

بۇگىنگى كۇنى كوشەرىق قىستاقنىڭ بارلىق جەرىنەن تىڭ تىرلىكتىڭ لەبى ەسەدى . پايداسىن كورگەن تۇخان كورشىسى ۋدىل اتاۋىلا كومەكتەسىپ شارۇالار شاتىمى ساپاجا-بىن اشتى، 40 نەشە كەدەي وتباسى جارناعا سىنىدىرىپ ناقتىلاندىرۇ فورماسىمەن جارىنا قوسىپ، پايدا ۋبولستى، ۋار ادام كىرىسىن جە-لىمنا 3000 يۋان ارتىتىردى . قىستاق پارىيا يا-چەيكاسى كۇشەيتىلىپ قۇرىلدى، پارىيا مۇشە-لەرىنىڭ رولى دا ۋونىمىدى ساۋلەلەندى، ۋدىل سىياقتى پارىيا قۇرىلىسى ارقىلى كەدەي-لىكتەن ارىلتۇدى جىبەۋ بارىسىندا يىگىلىككە كەنەلگەن كەدەي وتباسىلارى بارغان سايىن كوبەيدى . يىپىل ۋدىل پارىياىعا كىرۇ ۋونىتىنە شىن تاپسىرىپ، ۋدىلداستارىن كەدەيلىكتەن ارىلتىپ بايۇعا، دوڭگەلەك داۋلەتلىككە جە-تەكتەيتىن قوسىنعا كىرۇدى ۋمىت ەتتى .